

Завдання цього циклу є симбіозом, архітектурної ідеї та віртуозної графіки. Виконуючи свої проекти, архітектор зобов'язаний прораховувати ефект від подачі, манери виконання. Вільне володіння рисунком допоможе у сфері професійної комунікації, а також у створенні художньої проєкції архітектурного образу. Таким чином, рисунок спільно з іншими дисциплінами закладає основу для вільного, всебічно осмисленого рішення архітектурно-мистецьких та конструктивно-будівельних завдань з урахуванням реального їх виконання у матеріалі, сприяє формуванню концептуального мислення.

Література:

1. Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию. М., Просвещение, 1982.
2. Зайцев К.Г. Графика и архитектурное творчество. М. СИ, 1979.
3. Мастера советской архитектуры об архитектуре. т.1. М., с. 31.
4. Максимов О.Г. Рисунок в архитектурном творчестве. М., Архитектура-С, 2003.

УДК 72.021.22

ГОЛОВНА МЕТА АРХІТЕКТУРИ – СЛУЖІННЯ ЛЮДЯМ

Ягольницька О., студ. гр. А-242

Науковий керівник – Коншина О.М., старший викладач (кафедра Рисунка, живопису та архітектурної графіки, кафедра Дизайну архітектурного середовища, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Рисунок покликаний бути головним інструментом пізнання та розвитку просторової вистави, творчої уяви та художньо-образного мислення майбутніх архітекторів та дизайнерів. В наш час ні для кого не є таємницею той факт, що творчість стала невід'ємною частиною людського буття. Мистецтво всюди, у всьому: в картинах, скульптурах, в предметах побуту і навіть у приготуванні страв. Але очолює цей нескінченний список саме архітектура. Тому, володіючи технікою рисунка, архітектор активно, образно та логічно пізнає нескінченне багатство навколишнього світу, у тому числі й архітектуру, фіксує свої різноманітні архітектурно-художні, наукові та технічні ідеї на шляху їх виконання.

Якості, які так потрібні сьогодні людині та суспільству – це творчий менталітет та творча діяльність, моральна соціальна активність та громадянська відповідальність.

«Творчество в архитектуре более, чем в других искусствах, связано с жизнью», – стверджував відомий архітектор, академік архітектури Щусєв Олексій Вікторович [1]. Можна зняти зі стіни картину, забрати скульптуру з подвір'я, але аж ніяк не позбутися будівель! Архітектурні споруди, настільки просочились в життя людей, що зараз навіть уявити складно людського існування без архітектури.

Визначний зодчий В.А. Веснин (1882 – 1950 рр.) писав: «Если писатель, поэт выражают свою мысль – образ словами, то архитектор изображает свои замыслы на бумаге графическим путем в рисунке, наброске, эскизе или чертеже...» і далі робив висновок: «Много идей остается не воплощенными из-за неспособности выразить их на бумаге». Звідси цілком ясно величезне значення рисунку і той напрямок, у якому слід вести цей предмет у архітектурних ЗВО. Саме тому головним освітнім завданням у процесі підготовки архітектора-дизайнера має стати завдання розвитку творчого мислення та просторово-графічної уяви. У зв'язку з цим роль рисунку у формуванні цього процесу неможливо недооцінити. На жаль, традиційна програма спрямована на академічний підхід у викладанні рисунка, який переважно формує думку виконавця, а не творця і автора. Але рисунок

покликаний бути головним інструментом пізнання та розвитку просторової вистави, творчої уяви та художньо-образного мислення майбутніх архітекторів та дизайнерів.

У методичній літературі багато разів наголошується, що архітектор повинен постійно прагнути до більш досконалого вирішення всіх проблем проектування, і рисунок – один із засобів досягнення цієї мети. Володіючи технікою рисунка, архітектор активно, образно та логічно пізнає нескінченне багатство навколишнього світу, у тому числі й архітектуру, фіксує свої різноманітні архітектурно-художні, наукові та технічні ідеї на шляху їх виконання. І у вимогах, які висуваються до випускника архітектора-дизайнера говориться, що він повинен вміти зображати архітектурні та інші форми не тільки з натури, але й з пам'яті, уявлення та уяви. Але, на жаль, у навчальній та методичній літературі до рисунку недостатньо розділів, орієнтованих та сприятливих розвитку проектно-творчої діяльності, та скорочено систему завдань та вправ послідовного розвитку об'ємно-просторового уявлення та творчої просторово-фантазійної уяви. А якщо немає творчості, то й роль рисунку в освіті архітекторів-дизайнерів не надто велика.

Сучасне навчання має орієнтуватися на більш інтенсивні освітні технології з урахуванням професійної спрямованості: художників, архітекторів, дизайнерів і мистецтвознавців. Для архітекторів-дизайнерів потрібно розвивати творчі здібності та об'ємно-просторове уявлення форми, які надалі можна використовувати як одну з найважливіших навичок професійного архітектурного проектування.

У рисунку разом із класичним підходом слід поєднувати і творчий підхід, орієнтований в розвитку просторової уяви і фантазії. Логічно збудовані такі види робіт, як рисунки за уявленням, по пам'яті та уявою композицій з геометричних тіл, інтер'єрів та екстер'єрів будівель, архітектурних фантазій, які дадуть поетапний розвиток просторової уяви. А також вивчення техніки рисунків видатних архітекторів професіоналів та створення фантазійних композицій у різних техніках підвищать роль рисунка у формуванні проектно-творчих здібностей майбутніх архітекторів-дизайнерів.

Архітектуру називають мистецтвом будувати. Леон Баттиста Альберті в трактаті «Десять книг про зодчество» (XV ст.) визначав її як «мистецтво, без якого ніяк не можна обійтися і яке приносить користь, з'єднану з насолодою і гідністю» [2]. Техніка для Альберті при всій його повазі до премудростей будівельного ремесла – лише засіб, котрий дозволяє «здійснювати на ділі усе, що за допомогою руху ваги і додавання тіл чудовим чином служить найбільш важливим потребам людей». Альберті підкреслював гуманну спрямованість архітектури; уже він визначив її головну мету – служіння людям.

Слід пам'ятати: за гарною картинкою завжди стоїть важка праця та велика відповідальність. Архітектура настільки сильний агент впливу, що для всіх важливо, як вона зроблена. Архітектура може пригнічувати життя і навіть роздавлювати його, якщо мати на увазі не тільки відчуття, але дане нам почуття тяжіння до свободи.

Сенс діяльності у тому, що студент за певної заданої ідеї створює власний художній образ, а щоб створити його, потрібно обґрунтувати задану ідею, пережити її, зробити її своїм поглядом, переконанням. При виконанні таких завдань вироблення особистих переконань та виховання почуття досягається швидше, і вони стають міцнішими, оскільки творчий процес захоплює студента повніше та глибше, ніж процес художнього пізнання. Крім практичного освоєння дійсності використовується вивчення творів мистецтва, як ілюстративного матеріалу під час бесід, лекцій, так і при відвідуванні художніх виставок.

Особливістю цього шляху є те, що при вивченні твору мистецтва, прагнення добитися не простого споглядання художнього образу, а вміло розкрити погляди, що містяться в ньому, робити їх обґрунтованими, щоб будь-який студент міг позитивно оцінити і зрозуміти якість своїх переконань, або протиставити їх своїм поглядам та переконанням. Це дає можливість, потім, самостійно вивчати і сприймати твори мистецтва і формувати власні переконання. У цьому випадку вплив мистецтва на формування патріотичних почуттів здійснюється через погляди художника, виражені в художньому образі, через засвоєння

їхнього ідейного змісту, через емоційне сприйняття зображеного архітектором-дизайнером, через сприйняття твору в єдності його змісту та форми.

Є таке, що в одних місцях людина відчуває себе не повноцінним громадянином, а однією лише статистичною одиницею, а в інших – будівлі громадаються над головою з виразом загрози. Архітектура може впливати з точністю навпаки: окриляти, наділяти життєвою енергією, дати той самий ривок для досягнення мети. Хоч будівлі і виникають з мертвого матеріалу, але аж ніяк не можуть бути мертвими. Їх елементи і зв'язки між ними можуть «співати» і людське серце може звучати в резонанс цієї мелодії. Саме тому кожне місто, як жива істота – воно особливе, неповторне, наповнене своєю індивідуальністю.

Архітектура вправно комбінує в собі тяжіння до прекрасного та точні науки. «Архітектор завжди трохи мрійник, але мрійник, котрий пам'ятає про реальність. Ми служимо одному з найскладніших видів мистецтва, що вимагає поєднання полярних якостей – розуму раціонального математика і душі пристрасного художника», – запевняв український архітектор, член Національного союзу архітекторів України Головчак Олег Іванович [3].

Архітектура – просторове мистецтво створення життєвого середовища, образи якого відображають ідеали епохи, втілюють уявлення суспільства про час і простір, про побудову Всесвіту і місця в ній людини [4].

Це визначення характеризує архітектуру через призму пізнання часу і простору в контексті створення штучного життєвого середовища. Архітектура не тільки видозмінює навколишню дійсність, але і фіксує історію розвитку суспільства, його аксіологію, перемоги і поразки, велич і пересічність. Архітектура виникла як реакція людства на навколишній світ. Тому не випадково архітектуру називають «літописом людства» і «застиглою в камені музикою». Оскільки архітектура – це реквізит, що додає видимість реальності світу ілюзій [5].

Висновки та результати. Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що новий час, життя та технічний прогрес вимагають внесення коригування відношення до візуального зображення своїх думок для архітекторів-дизайнерів з метою формування творчої уяви та просторової фантазії у майбутніх спеціалістів. Як епіграф, що розкриває суть статті, хотілося б навести слова Пітера Айзенмана: «Я могу сказать, чем архитектура не является. Это не жильё и не функциональность» [3]. Автор стверджує, що наскільки би фізичні потреби людства не залежали від архітектури, головна її суть полягає саме в мистецтві. Отже, можна зробити висновок, що в мистецтві головним напрямом є архітектура, а головною складовою архітектури є мистецтво.

Література:

1. Бархин М.Г., Иконников А.В. Мастера советской архитектуры о архитектуре. 1975.
2. Альберт Л.Б. Десять книг про архитектуру/пер. С лат. В.П. Зубова. М., 1935.
3. Душенко К.В. Велика книга афоризмів. М., 2001.
4. Білий А. Символізм: книга статей. М., 1910.
5. Аполлон. Образотворче і декоративне мистецтво. Архітектура. М., 1997.